

HAJDÚK ÉS HUSZÁROK A HATÁROKON

Szerző: **HAJDÚ András** MA. I. évfolyam

Témavezető: **LIMPÁR Péter**

Institution: Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Történelem Tanszék, Révkomárom

A dolgozat a Magyar Királyság és az oszmán hódoltság határvidékén kialakuló irreguláris magyar szabadcsapatok szervezeti, fegyverzeti és harcrendi fejlődésével foglalkozik a mohácsi csatától a tizenöt éves háború kirobbanásáig. Részletesen taglalja a könnyűlovasság és a gyalogság harci technikáját a hasonló jellegű oszmán egységekkel szemben, a portyázás, a rabszedés, a lesvetés és a kémkedés módszereit, a korszakot meghatározó európai hadügyi forradalom elemeit keresi azok fegyverzetében. A munka egyik pillére a széles nemzetközi és magyar szakirodalom, amely kiadott korhű források válogatásával és rendezésével, valamint levéltári kutatásokkal egészül ki. Jelenlegi formája egy nagyobb ívű munka alapozása, melyben már a fenn taglalt szerkezeti felépítés folyamatosan a primer forrásokra tevődik át. A munka rámutatott az irreguláris egységek kialakulása korai szakaszának a jelenlegi történettudomány által mostohán kezelt mivoltára, nemzetközi viszonyokban vizsgálta azok harcászati és fegyverzeti változásait, és feltárta azok sikerességének lehetséges okait mind a magyarországi, mind a nemzetközi küzdőtéren. Azzal, hogy az irreguláris könnyűfegyverzetű egységek harcművészeti jegeit összehasonlította más, hasonló felszereltségű és technikájú katonaelemekkel, szakított az eddig csupán elszigetelt magyar elemként taglalt hajdúság és esetenként huszárság történetírásának dogmáival, ugyanakkor nem vonta kétségbe azok tényleges, specifikus jellemzőit.

Kulcsszavak: **hajdú, huszár, irreguláris, 16. század, hadtörténet**

HAYDUKS AND HUSSARS AT THE BORDERS

Author: **András HAJDÚ**, first-year MA student

Supervisor: **Péter LIMPÁR**

Institution: J. Selye University Komárno, Faculty of Education, Department of History, Komárno

The study deals with the development of strategy and weaponry of the irregular troops fighting on the frontier of Ottoman occupancy in the Kingdom of Hungary from the battle of Mohacs (1526) until the end of Fifteen Years' War (1606). The battle tactics of light cavalry and light infantry compared to the similar Ottoman forces are also analysed. Raids, frontier violations, pillages were as frequent with the imperial troops as with the Ottoman side. The international aspects are provided by the comparative analysis of these military groups with similar ones in the rest of Europe, examining the traces of the military revolution theory created by Michael Roberts and Geoffrey Parker.

H U M Á N T U D O M Á N Y O K I I .

The paper is based on wide international and Hungarian literature completed by archived materials and published primary sources. The lack of specific literature shows the deficient processing of the topic. The complete military, socio-cultural and economic historical analysis of irregular warfare exceeds the limits of this work, but can be a catalyst for further research.

Keywords: **hussar, hayduk, military, Ottoman, irregular warfare, light infantry, light cavalry**